

Asia: VN/3920/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön täydennyskoulutuksesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausunnonantajan näkemykset täydennyskoulutuksen laadun edellytyksistä (1 §)

1§:n ensimmäisessä kappaleessa on hyvin kuvattu ammatillisen täydennyskoulutuksen tavoitetta. Tavoitteena on asiakas- ja potilasturvallisuus sekä laadukkaat sosiaali- ja terveystalvet, joiden toteuttamiseksi sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön osaamisen tulee olla ajantasaista. Ilman aitoa mahdollisuutta suunnitelmalliseen ja riittävään ammattitaidon ja osaamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen ei edellä kuvattua tavoitetta voida saavuttaa.

Asetuksessa on kuvattu hyvin osaamisen ylläpitämisen ja kehittämisen suunnitelmallisuutta ja sitä, että sen tulee perustua yksilöllisiin, että ammattiryhmittäisiin koulutus- ja osaamistarpeisiin. Toivomme perustelumuiustiossa huomioitavan, että henkilöstöllä tulee olla mahdollisuus osallistua tähän prosessiin. Prosessin ei tule olla pelkästään työnantajalähtöinen prosessi, vaikka sillä vastataankin työntajan tarpeisiin. Osallistamalla henkilöstö prosessiin tuetaan sitoutumista ja toisaalta henkilöstöllä on paras käsitys oman työn osaamistarpeista.

Perustelumuiustiossa täydennyskoulutuksen määritelmä näyttäytyy osin ristiriitaisena ja jää epäselväksi, mitä täydennyskoulutuksella tässä asetuksessa tarkoitetaan. Tätä olisi hyvä tarkentaa, sillä mielestämme tämän asetuksen keskiössä on ammattispesifi osaaminen. Muistiossa viitataan toisessa kohti geneeriseen osaamiseen kuten kielitaitoon ja toisaalla ammattispesifiin osaamiseen. Kuitenkin asetusluonnoksen pykälässä kaksi (2 §) täydennyskoulutuksella tarkoitetaan nimenomaan oman alan riittävää täydennyskoulutusta.

Perustelumuiustiossa todetaan, että täydennyskoulutuksella ei kuitenkaan tarkoitettaisi esimerkiksi työntekijän tavanomaista perehdytystä eikä lähtökohtaisesti erikoistumiskoulutusta silloin kun sillä tavoitellaan uuden ammatin hankkimista tai koulutusta, jonka tarkoituksena ei olisi vastata työntajan ja työtehtävien edellyttämiin osaamistarpeisiin. Farmaseuteille ja proviisoreille farmasian alan erikoistumiskoulutukset ovat väylä oman ammattiosaamisen syventämiseen. Perustelumuiustion kirjaus ei saa johtaa siihen, että erikoistumiskoulutusta ei voitaisi katsoa asetuksenmukaiseksi täydennyskoulutukseksi. Pidämme tärkeänä sitä, ettei perehdytystä pidetä täydennyskoulutuksena.

2. Lausunnonantajan näkemykset täydennyskoulutuksen määrästä (2 §)

Asetuksessa määritellään, että sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön tulee voida osallistua riittävästi ammattitaitoa ja osaamista ylläpitävään ja kehittävään oman alan täydennyskoulutukseen. Pidämme tärkeänä, että tekstissä on auki kirjoitettuna oman alan täydennyskoulutus.

Täydennyskoulutuksen määrässä maininta "vuosittaisen täydennyskoulutuksen määrä on riippuvainen sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön peruskoulutuksen pituudesta" on epäselvä ja tulkinnanvarainen. Mielestämme peruskoulutuksen pituus ei saa vaikuttaa täydennyskoulutuksen määrään, sillä tavoin kuin perustelumuistion sivulla 6 on kuvattu (KT:n tilastojen mukaan pitkän peruskoulutuksen käyneet saavat enemmän täydennyskoulutusta). Mielestämme lähtökohta täydennyskoulutuksen määrälle tulee olla työtehtävien sisältö ja työn vaativuus sekä ammatilliset kehittymistarpeet.

Pykälässä täydennyskoulutuksen määrää on kuvattu sanalla riittävä. Tämä kohta tulee jäämään tulkinnanvaraiseksi ja todennäköisesti se ei tule muuttamaan nykytilaa täydennyskoulutuksen osalta hyvinvointialueilla.

3. Lausunnonantajan näkemykset täydennyskoulutuksen arvioinnista ja seurannasta (3 §)

Pidämme kannatettavana sitä, että hyvinvointialueiden tulee arvioida ja ennakoida osaamistarpeita. Tässä ennakkoinnissa on hyvä huomioida myös pienemmät ammattiryhmät, joita myös farmaseutit ja proviisorit edustavat.

Asetuksessa on kirjoitettu, että hyvinvointialueen tulee järjestelmällisesti seurata henkilöstön riittävää osallistumista ammattitaitoa ja osaamista ylläpitävään ja kehittävään täydennyskoulutukseen. Täydennyskoulutuksen seurannassa on arvioitava vähintään koulutukseen osallistumista, koulutuksen sisältöä, laatua ja vaikuttavuutta sekä koulutuksesta aiheutuvia kustannuksia. Edellä kuvatussa jää epäselväksi kattaako laatu myös suunnitelmallisuuden seurannan ja tätä olisi hyvä tarkentaa. Täydennyskoulutussuunnitelma, josta on mainittu 1§, menettää merkityksensä, ellei suunnitelman toteutumista arvioida.

Järjestämislain 59 §:n mukaan hyvinvointialueen tulee seurata sen sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön, mukaan lukien sen yksityisen palveluntuottajan palveluksessa olevan henkilöstön, jolta hyvinvointialue hankkii palveluja, ammatillista kehittymistä. Nyt asetuksessa jää epäselväksi, miten tämä yksityisten palveluntuottajien seuranta tapahtuu. Tätä tulisi selventää perustelumuistiossa.

4. Lausunnonantajan näkemykset asetuksen voimaantulosta (4 §)

-

5. Onko asetuksen olennaisia vaikutuksia arvioitu riittävästi? Mitä muita olennaisia vaikutuksia asetuksella voidaan arvioida olevan?

-

6. Muita yleisiä huomioita ehdotuksesta?

Asetus jää ylätasolle, joten esitämme joko soveltamisohjeen antamista tämän asetuksen rinnalle tai terveydenhuollon henkilöstön valtakunnallisen täydennyskoulutussuosituksen päivittämistä.

Täydennyskoulutuksen tarjoaminen voi toimia yhtenä veto- ja pitovoimatekijänä hyvinvointialueilla, joten tähän panostaminen hyvinvointialueilla on merkittävä tekijä.

Passi Sanna

Suomen Farmasialiitto ry - Koulutuspolitiikan ja urapalveluiden asiantuntija